

Politikernas roll i utvecklingen av de offentliga måltiderna

Emelie Eriksson 21 oktober 2021

Nationellt kompetenscentrum för måltider i vård, skola och omsorg

Livsmedelsverket ska, genom sitt Kompetenscentrum för måltider inom vård, skola och omsorg, verka för en fortsatt utveckling av offentliga måltider. Arbetet ska syfta till att främja hållbar och hälsosam livsmedelskonsumtion i offentlig sektor.

Hållbar livsmedelskonsumtion

Med hållbar utveckling
avses ekologisk, ekonomisk
och social hållbarhet

*Skapa ett samhälle
som främjar bra
matvanor för alla*

Folkhälsomyndigheten

3 miljoner offentliga måltider/dag

- Årlig satsning av skattemedel på cirka 30 miljarder kr/år, varav cirka 10 miljarder läggs på livsmedel
- ”De offentliga måltiderna skapar matglädje och bidrar till hållbar utveckling”
- Drygt 2 miljoner barn och unga äter mat på förskola och skola dagligen
- Sysselsätter 35 000 personer

Beslutsfattare – en nygammal målgrupp

OM UNDERSÖKNINGEN

Målgrupp

Beslutsfattare bland politiker och tjänstepersoner på chefsnivå inom kommunal och regional verksamhet kopplat till offentliga måltider, samt kärnverksamhet inom sjukvård, skola och äldreomsorg.

Geografi

Urvalet baseras på ett bruttourval som tillhandahölls av Livsmedelsverket och omfattar en geografisk spridning av kommuner och regioner som kommit olika långt i arbetet kring offentliga måltider. Totalt är 12 regioner av olika karaktär (storstad, blandade, landsbygd) representerade.

Genomförande

För projektet ansvarade Ipsos seniora konsulter, Maria Hedengren och Anna Wärngård, båda med erfarenhet från tidigare undersökningar för Livsmedelsverket inom ramen för den nationella livsmedelsstrategin. Konsulterna genomförde hälften av intervjuerna vardera.

Urval

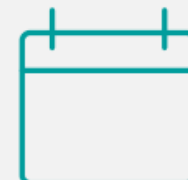
20 djupintervjuer med politiker och chefer:

- 7 regionpolitiker
 - 7 kommunpolitiker
 - 6 verksamhets-/förvaltningschefer
- } spridning av olika partitillhörighet

Metod

Intervjuerna genomfördes som personliga djupintervjuer cirka 60 minuter via telefon eller MS Teams/Skype. Samtalen baserades på en intervjuguide som togs fram av Ipsos i nära samverkan med Livsmedelsverket.

Fältperiod

Intervjuerna genomfördes under perioden 4 nov – 7 dec, 2020. Samtliga intervjupersoner garanteras anonymitet vilket innebär att ingen specifik information eller citat ska kunna härledas till enskilda personer eller verksamhet.

HUR SER BESLUTSFATTARE PÅ DE OFFENTLIGA MÅLTIDERNA?

Kvalitativ intervjuundersökning med politiker och chefer i kommuner och regioner

December 2020

Om: 2020092020

Sida 22/4

På uppdrag av Livsmedelsverket: Sara Johansson & Johan Samer-Farnström
Ipsos: Maria Hedengren & Anna Wärngård

Beslutsfattarundersökning

- Politiker har stor betydelse för att höja måltidernas status och prioritet.
- Politikerna ser sin betydelse för utvecklingen av de offentliga måltiderna, men frågan oftast lågt på deras agenda.
- Det finns ett stort engagemang för måltiderna och stor tillit till måltidscheferna.
- Politikerna saknar helhetsperspektiv – engagerar sig i enskilda sakfrågor.
- Har många olika viljor att förhålla sig till som politiker – föräldrar, företagare osv.
- Måltiderna utgör en viktig del i att skapa nöjdhet bland patienter, barn och ungdomar, äldre och anhöriga
- Nöjdhet är även i fokus för uppföljning av verksamheten
- Politikerna ser att bra måltider kan vara en konkurrensfaktor för kärnverksamheten

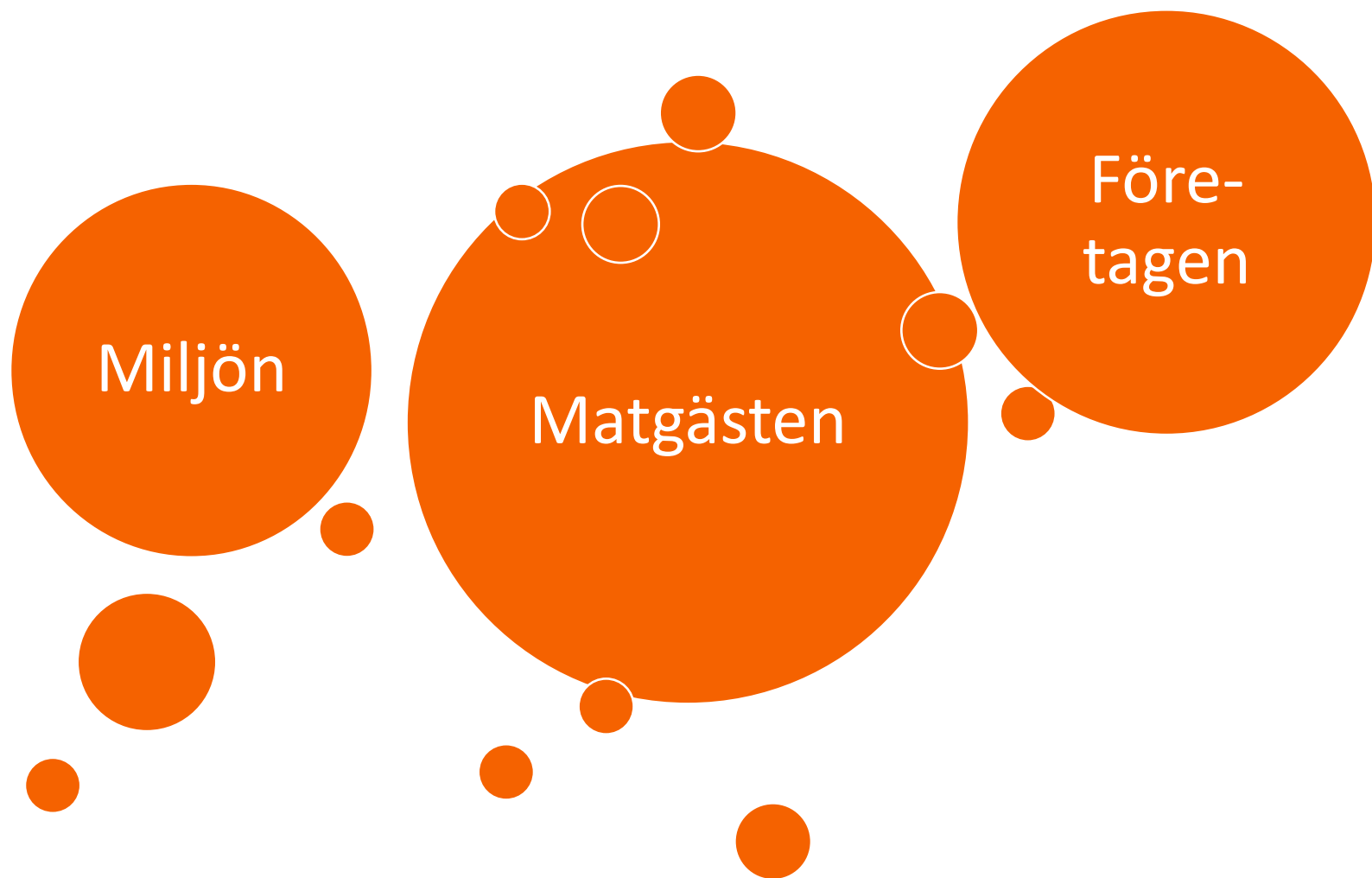
Beslutsfattarundersökning

- Måltiderna kopplas främst till ekonomiska, miljömässiga hållbarhetsmål och mindre till hälsa och social hållbarhet
- Efterfrågar hårda fakta och argument – vad ”tjänar” de på att satsa?
- Hur kan måltider kopplas till större samhällsfrågor som hållbarhet, folkhälsa och jämlikhet.

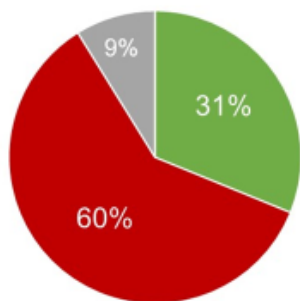
Vad är en offentlig måltid värd?

Sverige saknar idag samhällsekonomiska beräkningar på måltiderna i vård, skola och omsorg.

Data lyfter och driver de offentliga måltiderna

En av tre följer upp måltidernas klimatpåverkan

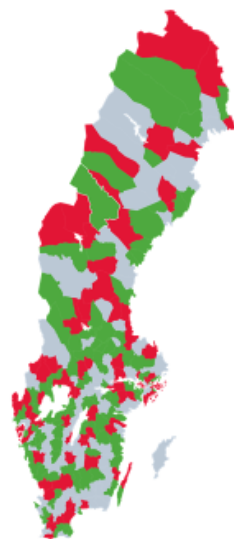
Följer ni i er kommun upp klimatpåverkan från de offentliga måltiderna?

Livsmedelsverket

Knappt hälften har beredskapsplan för måltider

Har kommunen en (eller flera) beredskapsplan, kontinuitetsplan eller liknande för livsmedelsförsörjning till skola, vård och omsorg?

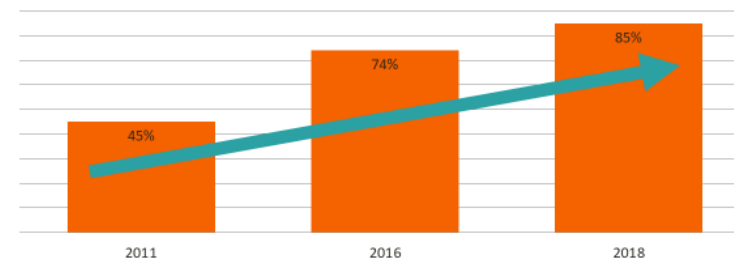
Ja
Nej
Vot ej/Kan ej svara/Inget svar

Livsmedelsverket

Källa: Fakta om offentliga måltider 2018. Livsmedelsverket, Rapport 25 2018.

Kommuner med politiskt antagen måltidspolicy*

Livsmedelsverket

*för grundskolan
Källa: Fakta om offentliga måltider 2018. Livsmedelsverket, Rapport 25 2018.

Få innovativa lösningar i hemtjänsten

Vilken typ av måltidsstöd erbjuder er kommun till äldre i ordinarie boende?

SERVERINGSSVINN I SVERIGES
KOMMUNALT DRIVNA
SKOLVERKSAMHETER

PER LUNCH **34 ton**
PER ÅR **6 100 ton**

I framtiden...

- En förändrad bild av vad de offentliga måltiderna kan bidra till
- Ett tydligare samverkansuppdrag för måltids- och kärnverksamheter
- Måltiderna finns med i den övergripande strategiska styrningen, tex regionala utvecklingsstrategier, klimatstrategier och folkhälsoplaner

Tack!

Emelie Eriksson

Emelie.eriksson@slv.se

Webb www.livsmedelsverket.se/maltider

Blogg maltidsbloggen.se

 Livsmedelsverket

Sök lagstiftning och övrigt innehåll på webbplatsen [Sök](#)
+ Sök via kategori istället

Matvaror, hälsa & miljö Livsmedel & innehåll Produktion, handel & kontroll Om oss

Kostråd och matvaror
Sjukdomar, allergier och hälsa
Dieter och viktninggång
Måltider i vård, skola och omsorg
Kontakta kompetenscentrum
Presentationer
Om offentliga måltider
Skola
Förskola
Äldreomsorg
Sjukhus
Gruppbostad, LSS
Miljö

Måltider i vård, skola och omsorg

[English](#) [Läsarna](#)

Ta vara på måltidens möjligheter! Varje dag serveras cirka tre miljoner måltider i vård, skola och omsorg. De offentliga måltiderna är ett guldägg som kan ge avtryck på stämningen och bidra till att höja kvaliteten inom hela verksamheten. Låt måltiden bli en höjdpunkt att se fram emot.

 Livsmedelsverket

Måltidsbloggen

Om måltidsbloggen
Måltidsbloggen drivs av Livsmedelsverkets nationella kompetenscentrum för måltider i vård, skola och omsorg. Kompetenscentrum arbetar för fortsatt utveckling av de offentliga måltiderna genom att stödja, samordna och sprida den kraft och kunskap som finns ute i landet. Målet är att alla matgäster i vård, skola och omsorg ska känna

Goda gröna exempel från våra offentliga kök

Elin Backlund, Måltid Sverige/RISE

Måltid Sverige höjer kompetensen i offentlig måltidsbransch genom livslångt lärande, nätverk samt forsknings- och utvecklingsprojekt.

Skola

Vård

Omsorg

Höj utvecklingstakten i regionen och i kommunen – Gå med i Måltid Sverige!

Nu öppnar vi upp för en tvåårig partner- och medlemskapsperiod från och med januari 2022

Måltid Sverige drivs av RISE
idag tillsammans med
Västra Götaland, Sörmland och Halland

Skövde kommun

Svenska matgryn

Örebro kommun

VGR

CO2e

Åmåls kommun

Södertälje kommun

Mjölby kommun

Munkedals kommun

Svedala kommun

Säsong

Gröna proteiner

Nya livsmedel på menyerna

Många många fler...

Halmstadsrullen?

Lundarullen?

??

Gällivarerullen?

”Skapa er egen
klimatrulle”

Mjölmarbiffen

Mjölby
kommun

Mjölnarbiffen

Bilder: Mjölby kommun

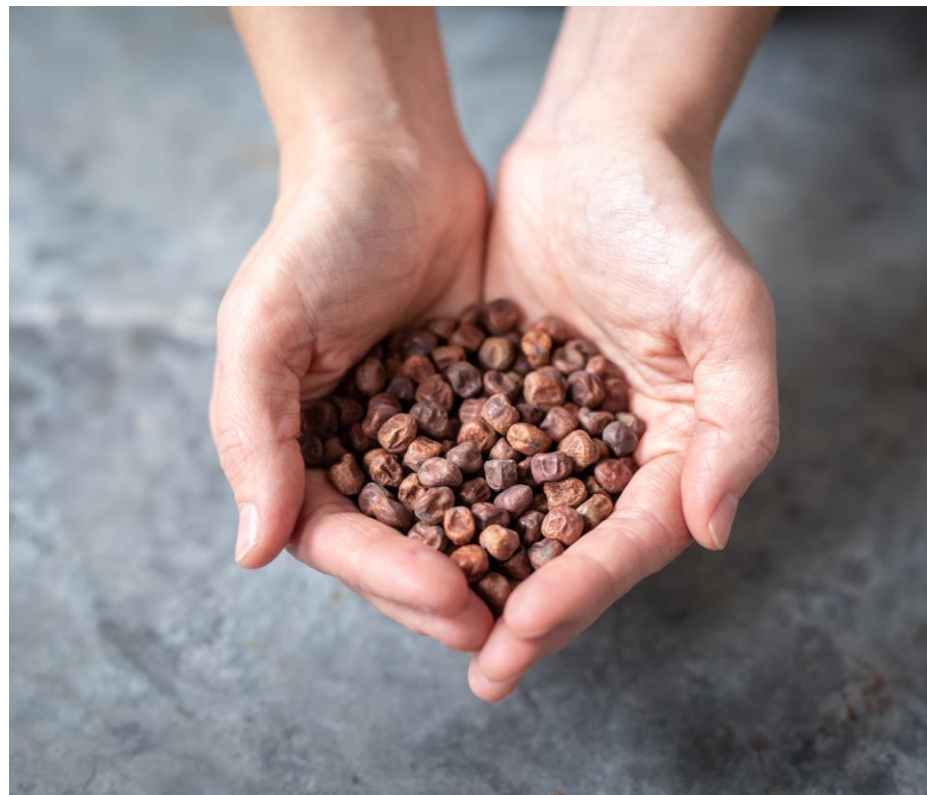

Bildkälla: @koket_aggarp
Grundskola: åk. 4-9 samt grundsärskola

Svenskt spannmål istället för ris

Svenska baljväxter istället för importerade

Bildkälla: Södertälje Kommun/Matlust

<https://dietforagreenplanet.se/omställning/lokala-alternativ/>

Bildkälla: Gustav Ranstrand, Helenaskolan Skövde

<https://www.skovde.se/kommun-politik/aktuellt/vi-lanserar-en-digital-kokbok/>

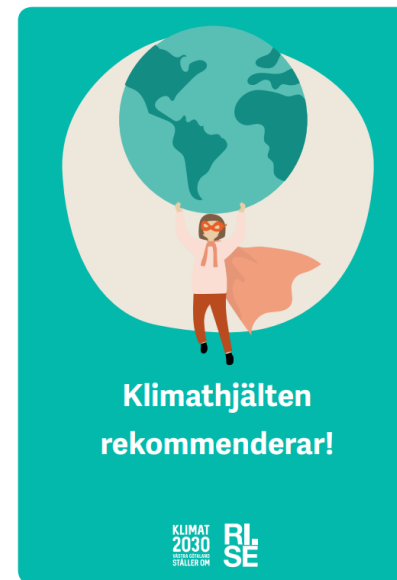

Provsmafningsaktiviteter och små smakbitar ökar viljan att testa

Verktyslåda och kommunikationsmaterial

- [Webbutbildning](#)
- Buffékort
- Bordsryttare
- Uppmaningar
- Inspirationsfilmer från flera kommuner

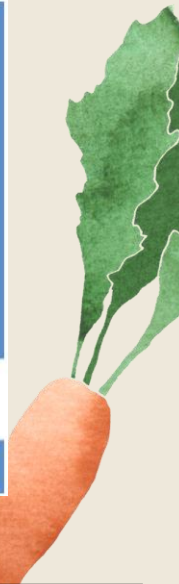

Klimatsmarta råvaror härifrån

- Inspiration och tips för dig som vill äta klimatsmart
- Recept med gula ärtor, bruna bönor, gryn
- [Ladda ner här](#)

RI.
SE

Välkommen att kontakta oss!

maltidsverige@ri.se

Elin Backlund
010-516 6670

Lina Andersson Fasth
010-516 6937

13:40-14:00 Britta Florén

Hur kan de offentliga måltiderna bidra till klimatmålen? Vilka praktiska klimatåtgärder har stor klimatnytta och hur kan man följa upp?

<https://klimat2030.se/verktygslada-for-klimatsmarta-offentliga-maltider/>

[Kommunernas klimatlöften | Klimat 2030](#)

www.ri.se/klimatskala

[Härryda om arbetssätt för mer vegetariskt på tallriken](#)

[Ale vill inspirera och engagera matgästen till klimatsmarta val](#)

14:10-14:30 Emelie Eriksson

Politikernas roll i utveckling av de offentliga måltiderna

[Hur ser beslutsfattare på de offentliga måltiderna? \(livsmedelsverket.se\)](#)

14:50-15:30

Eva Sundberg

<https://mattanken.se/mattanken/inspiration/samladkunskapochmaterial.4.237fd4c5161a8ddde58df217.html>

Jönköpings kommuns film om matglädje ger lärglädje

<https://jonkopingsplay.screen9.tv/media/U31AjP1ukwZwKgaxqvE8fQ/matgladje-ger-largladje-maltider-till-barn-och-unga-i-jonkopings-kommun>